

**III Semester B.Com. Examination, Nov./Dec. 2017
(Freshers + Repeaters) (CBCS)**

(2015-16 and Onwards)

LANGUAGE SANSKRIT – III

Champūrāmāyanam – Aranyakāndam, Grammar and Translation

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70

Instructions : 1) Answer in Sanskrit/Kannada/English.

2) Answer Questions I, VI and VII in Sanskrit only.

I. समीचीनं उत्तरं चिनुत ।

(10x1=10)

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರೀಸಿ ಒರೆಯಿರಿ:

Choose the correct answer :

1) यशस्तिलकचम्पूकाव्यस्य कर्ता कः ?

अ) सोमदेवः आ) भोजः इ) भामहः ई) भासः

2) जनस्थानस्य अधीश्वरः कः ?

अ) वातापि: आ) दूषणः इ) खरः ई) रावणः

3) कुबेरेण शापग्रस्तः कः ?

अ) खरः आ) वातापि: इ) विराधः ई) दूषणः

4) रावणः सीतां कुत्र न्यक्षिपत् ?

अ) अशोकवने आ) पञ्चवट्यां इ) हिमालये ई) मैनाके

5) भोजराजस्य शौली का ?

अ) गौडी आ) वैदर्भी इ) मागधी ई) पाञ्चाली

6) नलचम्पूकाव्यस्य कर्ता कः ?

अ) भोजः आ) भासः इ) त्रिविक्रमभट्टः ई) बाणः

7) शरभङ्गः कः ?

अ) नागः आ) राक्षसः इ) मुनिः ई) गन्धर्वः

8) दशग्रीवः इति कस्य नाम ?

अ) कबन्धस्य आ) रावणस्य इ) खरस्य ई) दूषणस्य

9) कुम्भयोनिः कः ?

अ) गौतमः आ) भरद्वाजः इ) अगस्त्यः ई) विश्वामित्रः

10) सौमित्रिः कः ?

अ) लक्ष्मणः आ) रामः इ) भीमः ई) कृष्णः

(2x10=20)

II. द्वयोः प्रश्नयोः प्रबन्धं लिखत ।

એરદુ બુઝ્ગણ્ણં બુભંદવન્નુ બરેયિરિ:

Write an essay on **any two** questions :

1) “પ્રમુખપત્રચમ્પૂકાવ્યાનિ” ।

“બુદ્ધુમુલ પુંજ જોંઘુ કાઘુગણ્ણ”.

Five major champukavyas.

2) ભોજરાજસ્ય જીવન કાલ કૃતયઃ ।

ભોજરાજન જીવન, રાજ મુલ્લુ કૃતીગણ્ણ.

Life, date and works of Bhoja Raja.

3) “આગસ્ત્ય મહર્ષિ”:

“આગસ્ત્ય મહર્ષિ”:

“Agasthya Maharishi”.

III. a) द्वयोः श्लोकयोः अनुवादं कृत्वा विवृणुत ।

(2x4=8)

એરદુ હોલ્લગણ્ણનુ અનુવાદિસ વેવરિસ.

Translate and explain **any two** shlokas.

1) प्रविश्य विपिनं महत्तदनुमैथिलीवल्लभौ

महाबलसमन्वितश्वलितनीलशैलच्छविः।

निशाचरदવानलप्रशमनं विधातं शरै-

श्वचार सशरासनः सुरपथे तडित्वानिव ॥

2) यत्र कान्ता न पश्यन्ति क्लान्ता विरहवहिना ।

निशावसानवेलां च वेलां च व्यसनाम्बुधेः॥

3) तस्मिन्महापथधिया वदनं विगाह्य

निर्गन्तुमक्षमतया जठरे लुठङ्गः ।

वन्यैर्गजैरजगराः पिशिताशनेभ्यो

वातापिदानवदशामुपदेशयन्ति ॥

4) अशोकवनिका लेखे राक्षसीपरिवेष्टिताम् ।

सीतां मारुतिबालाग्रिस्तम्भनार्हमिवौषधिम् ॥

b) गद्यभागम् अनुवदत । (1x4=4)

ଗେଦ୍ୟୁଧାଗପନ୍ତୁ ଅମୁଳାଦିଃ

Translate the passage :

ततस्तीक्ष्णतरं प्रहरणगवाक्षितवक्षसा रक्षसा न परित्यक्तेषु प्राणेषु पुराक्रमाविषयं पराक्रमायां प्राक्रमेतामेतौ तदङ्गगलितरुधिरधारासेकेन खननक्षमायां काननक्षमायां राक्षसशाशोचितम् वटमतिविशङ्कुटमुत्पादयितुम् ।

अथवा

ततो निकृतशिरसि त्रिशिरसि विस्त्रगन्धिना शरीरसूतवासास्रोतसाप्रेत्यापि क्रियमाणा श्रमदूषणे दूषणे च रोषभीषणवीक्षणखरः खरो राघवमाहवायाङ्ग्यत ।

तत्र विपश्चिद्द्विरप्यनिश्चीयमानजयापजयमनिमेषैरप्यनुसन्धीयमानशरसन्धानमोक्षमभद्रभूतपूर्व द्रन्द्रयद्म् ।

IV. द्वयोः वाक्योः ससंदर्भं विवृतुत । (2x4=8)

ଏଠଦୁଲାଙ୍କୁଗଳନ୍ତୁ ସୁନ୍ଦରଭାସିତ ଏହାରିଃ

Explain with reference to context any two sentences :

- 1) नियतमेव विराधविरोधिनां हृदयशूलमपि त्रिदिवौकसाम् ।
- 2) कुम्भजन्मानं भगवन्तमगस्त्यमपश्यत् ।
- 3) देवालयादिव निरस्तजनादलक्षः ।
- 4) त्वमसि विपिनमध्ये मध्यमाम्बा हि जाता ।

V. द्वयोः लघु टिप्पणी लिखत । (2x2½=5)

ଏଠଦୁଲାଙ୍କୁ ଲଫୁ ଛିପୁଣି ବର୍ତ୍ତେଣିରି :

Write short notes on any two :

- 1) लक्षणः ।
- 2) चम्पूलक्षणं ।
- 3) खरः ।
- 4) जटायुः ।

VI. a) संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत । दोषान् परिहरत (पञ्चानां एव) । (5x1=5)

- 1) देवं स्वस्ति ।
- 2) बालः पाठं पठन्ति ।
- 3) शिवः सह पार्वती कैलासं गता ।
- 4) चोरेण भीतः ।
- 5) रामं नमः ।
- 6) अलं विस्तारः ।
- 7) एषा बालकः ।
- 8) विष्णुः वैकुण्ठे अधिवसति ।

b) संस्कृते वाक्यं रचयत (पञ्चानां एव) : (5x1=5)

- अ) लिखति
- आ) गत्वा
- इ) गीर्वाणी
- ई) पत्रं
- उ) यूयं
- ऋ) साकं
- ऋ) संवादः
- ए) योगः ।

VII. संस्कृत भाषायां अनुवदत :

5

वृद्धनेषाभ्यनु तुंयु वृवाकदिंद वैग्वागि हरियुत्तिद्द कौलेय समैपदल्ल निंतिद्द
चालक्षेषाभ्यनु नैष्टि किंद - “निनु छैयु मुदुग् आदरा एके दुखिसुत्तु इल्लनिंतिरुवे ?
एके बहु समयदिंदला आस्तीयिंद कौलेयुत्तु नैष्टुकिरुवे ?” मुदुगनु उत्तरिकद -
“मुक्तेयरे, कौ हौलेय वृवाकव्य संपूर्णवागि हरिदूहौगुववर्गे नानु इल्ल
निंतिरुवनु, अनंतर कालगृहनु छद्दे मादिकौल्द कौगुवनु”.

An old man saw a young boy standing by the side of a swift stream. "Good boy", said he, "What is the cause of your sadness ? Why have you been looking at the stream so long with so much interest" ? The boy said - "Sir, I shall stand here until the water current has completely stopped and then go without wetting my feet".